

Guía Docente

Datos Identificativos					2023/24
Asignatura (*)	Austeridade e precariedade na era da globalización		Código	615525002	
Titulación	Mestrado Universitario en Políticas Sociais e Intervención Sociocomunitaria				
Descritores					
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos	
Mestrado Oficial	2º cuatrimestre	Primeiro	Obrigatoria	6	
Idioma	CastelánGalego				
Modalidade docente	Presencial				
Prerrequisitos					
Departamento	Socioloxía e Ciencias da Comunicación				
Coordinación	Rodríguez Barcón, Alberto	Correo electrónico	alberto.barcon@udc.es		
Profesorado	Rodríguez Barcón, Alberto	Correo electrónico	alberto.barcon@udc.es		
Web					
Descrición xeral	No marco do Posgrao en Política Social, esta materia representa unha reflexión crítica sobre a evolución do capitalismo. Iso implica coñecer as crises do sistema e as solucións e modelos propostos para superalas. O curso estudará polo miúdo as consecuencias do modelo económico imposto trala crise de finais dos anos setenta, e as consecuencias sociais derivadas das políticas neoliberais aplicadas desde entón. Analizarase con especial atención o impacto da crise global do 2008 e dúas derivadas fundamentais da mesma. Por unha banda, o novo papel da cidade neoliberal e os fenómenos da xentrificación e a turistificación como novas expresións da desigualdade sobre o espazo. Por outra, o impacto da precariedade e a austeridade no mercado laboral no contexto das novas dinámicas globais. Finalizarase atendendo ás experiencias latinoamericanas e europeas en termos de resistencia e construción de alternativas ao modelo de precariedade e austeridade característico da presente etapa do capitalismo neoliberal.				

Competencias do título

Código	Competencias do título
A2	CE2 - Interpretar os feitos e as políticas sociais desde os distintos paradigmas teóricos vixentes na análise da exclusión.
A3	CE3 - Diseñar e desenvolver procesos de observación e documentación para o estudo das políticas e os sistemas de benestar social.
A4	CE4 - Recompilar e interpretar a información suficiente para chegar a diagnósticos fiables sobre os riscos de exclusión e os factores de vulnerabilidade social.
A5	CE5 - Interpretar as situacións e os procesos de marxinação social e económica de colectivos desde unha perspectiva histórica e macroestrutural.
A6	CE6 - Avaliar a capacidade e eficacia das medidas de intervención para corrir ou previr situacións e procesos de exclusión social.
A7	CE7 - Identificar e valorar a posibilidade de intervención e prevención en procesos de conflictividade social.
A8	CE8 - Identificar procesos e factores de cohesión social, e deseñar medidas para a súa potenciación.
B1	CB1 - Demostrar coñecementos avanzados, de carácter multidisciplinar, para a investigación e o exercicio profesional no ámbito da exclusión social.
B2	CB2 - Aplicar e integrar os coñecementos a contornos e problemas emerxentes e indefinidos, na práctica investigadora e profesional.
B3	CB3 - Seleccionar o marco científico adecuado para avaliar as evidencias dispoñibles e postular hipóteses razoadas sobre a avaliación previsible dos feitos sociais estudados.
B4	CB4 - Identificar os dilemas éticos e a responsabilidade social tras os retos formulados na práctica profesional e investigadora.
B5	CB5 - Comunicar con claridade os coñecementos e problemas científicos sobre os que se traballa tanto a un público non experto como de especialistas.
B6	CB6 - Posuír e comprender coñecementos que proporcionen unha base ou oportunidade para ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación.
B7	CB7 - Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.

B8	CB8 - Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
B11	CB11 - Participar en proxectos de investigación e colaboracións científicas no ámbito da exclusión social, en contextos interdisciplinares e de transferencia de coñecementos.
B12	CB12 - Manter responsabilidade e compromiso co desenvolvemento profesional continuo de forma autónoma.
B13	CX1 - Comprender e integrar coñecementos complexos para traducilos en propostas de investigación e programas de intervención en contextos sociais problemáticos.
B15	CX3 - Diseñar, aplicar e avaliar proxectos de investigación en ciencias sociais relacionados cos procesos e as situacións de exclusión social.
B16	CX4 - Dirixir e coordinar equipos de investigación e profesionais de carácter multidisciplinar que traballen nos principais ámbitos da exclusión social.
B17	CX5 - Elaborar e defender informes, proxectos e memorias no campo das ciencias sociais.
B18	CX6 - Valorar a adecuación das distintas ferramentas teóricas, metodolóxicas e técnicas ás preguntas e os obxectivos específicos formulados sobre a realidade social e as políticas sociais.
B19	CX7 - Dar respostas innovadoras e orixinais ante situacións problemáticas emerxentes relacionadas coa exclusión social.
B20	CX8 - Aplicar a perspectiva comparada na comprensión das problemáticas sociais e das respostas e solucións políticas.
B21	CX9 - Aplicar unha perspectiva interdisciplinar na análise e a valoración de problemáticas de exclusión e políticas sociais de inclusión e cohesión.
C1	CT1 - Expresarse correctamente, tanto de forma oral como escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C2	CT2 ? Dominar a expresión e a comprensión de forma oral e escrita dun idioma estranxeiro.
C3	CT3 - Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C5	CT5 - Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras.
C6	CT6 -Adquirir habilidades para a vida e hábitos, rutinas e estilos de vida saudables.
C7	CT7 - Desenvolver a capacidade de traballar en equipos interdisciplinares ou transdisciplinares, para ofrecer propostas que contribúan a un desenvolvemento sostible ambiental, económico, político e social.
C8	CT8 - Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias do título	
Coñecer o concepto de globalización e as súas dimensións		AM2	BM1
		AM3	BM2
		AM4	BM4
		AM5	BM5
		AM8	BM6
			BM8
			BM12
			BM13
			BM15
			BM19
			BM20
	BM21		

Analizar os efectos da austeridade sobre os Estados do Benestar: a economía política e as respostas nacionais	AM2 AM3 AM5 AM8	BM11 BM17 BM18	CM1 CM2 CM3 CM5 CM6 CM7
Coñecer as consecuencias da globalización sobre o emprego, os salarios, e a desigualdade	AM2 AM3 AM4 AM5 AM8	BM1 BM2 BM4 BM5 BM6 BM16	CM1 CM2 CM3 CM5 CM6 CM7
Análise e propostas de políticas públicas para a redución das desigualdades	AM2 AM3 AM4 AM5 AM8	BM1 BM2 BM4 BM5 BM6 BM8 BM11 BM12 BM13 BM15 BM19 BM20 BM21	CM1 CM2 CM3 CM5 CM6 CM7
Coñecer o papel da cidade contemporánea nas novas realidades de austeridade e precariedade	AM5 AM6 AM7	BM3 BM7	CM7 CM8

Contidos	
Temas	Subtemas
TEMA 1 Introducción á austeridade e á precariedade na era da globalización	1.1. Definición de austeridade e precariedade 1.2. Contexto histórico e político da austeridade e a precariedade na era da globalización 1.3. A etapa keynesiana (1950 -1973) 1.4. O xiro neoliberal (1973 - 2008) 1.5. As políticas de austeridade e os seus efectos económicos e sociais: os casos comparativos de Grecia e Portugal
TEMA 2 A era da globalización: cinco lecturas desde a socioloxía	2.1. Tese do intercambio comercial 2.2. Tese modernizadora 2.3. Tese tecnolóxica 2.4. Tese do capitalismo 2.5. Tese da sociedade do risco global
TEMA 3 A cidade como actor fundamental na era da precariedade	3.1. A cidade neoliberal: definición e características 3.2. Novas expresións urbanas: xentrificación e turistificación
TEMA 4 A precariedade do traballo na era da globalización: formas e efectos	4.1. Definición de precariedade laboral 4.2. Factores que contribúen á precariedade laboral na era da globalización 4.3. Efectos da precariedade laboral nos traballadores/as e na sociedade 4.4. A precariedade laboral e a desigualdade na era da globalización

TEMA 5 Resistencias e alternativas fronte a austeridade e a precariedade	5.1. Austeridade e precariedade en América Latina: experiencias e perspectivas 5.2. Austeridade e precariedade en Europa: experiencias e perspectivas

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Traballos tutelados	A2 A3 A4 A5 A6 B2 B3 B4 B7 B11 B12 B13 B15 B16 B17 B18 B19 B20 C2 C7	0	18	18
Presentación oral	C1 C5 C6 C7	4	3	7
Obradoiro	A2 A3 A5 B2 B3 B7 B8 C5 C6 C8	8	8	16
Lecturas	A2 B1 B6 B8 B17 B18 B21	3	6	9
Sesión maxistral	A2 A4 A5 A7 A8 B5 B6 B15 B19 B20 B21 C3 C5 C8	45	45	90
Atención personalizada		10	0	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	Realizarase un traballo de investigación tutelado, preferentemente en grupo, sobre algunha das temáticas desenvolvidas ao longo do curso e que será debidamente detallado polo profesor.
Presentación oral	Os traballos finais serán expostos oralmente e discutidos na aula
Obradoiro	Ao longo do curso o alumnado terá que facer diferentes prácticas a proposta do profesor
Lecturas	O profesor poderá proporcionar unha selección de lecturas ao longo do curso para o seu posterior debate en clase ou de apoio aos aspectos teóricos desenvolvidos ao longo da materia
Sesión maxistral	O profesor irá introducindo os diferentes contidos da materia nas clases maxistras procurando, no posíbel, fomentar a participación e o debate co/entre o alumnado. Nas clases sosterase o principio de debate democrático, escoitando e respetando todas as opinións diversas en torno aos temas tratados, tanto de parte do profesorado como do alumnado

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados Presentación oral Obradoiro	Levaranse a cabo titorías personalizadas, no despacho do profesor ou a través de medios temáticos, para apoiar o desenvolvemento dos traballos tutelados, a presentación oral, ou resolver posíbeis dúbidas a respecto do contido da materia. Para o alumnado con recoñecemento de dedicación a tempo parcial e dispensa académica de exención de asistencia, acordarase ao inicio do curso un calendario específico de titorías compatíbel coa súa dedicación.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación

Traballos tutelados	A2 A3 A4 A5 A6 B2 B3 B4 B7 B11 B12 B13 B15 B16 B17 B18 B19 B20 C2 C7	Consistirá no desenvolvemento dun traballo de investigación, preferentemente en grupo, en torno a algún dos contidos explicados ao longo da materia e que será debidamente detallado polo profesor.	60
Presentación oral	C1 C5 C6 C7	Os traballos finais serán expostos oralmente na aula	10
Obradoiro	A2 A3 A5 B2 B3 B7 B8 C5 C6 C8	Consistirá na realización de diversos exercicios ou prácticas a desenvolveren na casa ou na aula dependendo das indicacións do profesor en relación co contido teórico explicado	30

Observacións avaliación

O número total de prácticas dependerá da evolución do contido teórico. A avaliación dos/das estudantes que cursan a modalidade online será a seguinte:- Traballo tutelado: 100% da cualificación. No caso de detectarse plaxio, o/a estudante será cualificado con "suspense" (nota numérica 0) na convocatoria correspondente do curso académico, tanto se a comisión da falta se produce na primeira oportunidade como na segunda. Para isto, procederase a modificar a súa cualificación na acta de primeira oportunidade, se fose necesario.

Fontes de información

Bibliografía básica	ARMINGEON, K. y GUTHMANN, K. (2014). Democracy in Crisis? The Declining Support for National Democracy in European Countries, 2007-2011. <i>European Journal of Political Research</i> doi: 10.1111/1475-6765.12046 ARMINGEON, K. , KAI GUTHMANN, K Y WEISSTANNER, D. (2015). How the Euro divides the union: the effect of economic adjustment on support for democracy in Europe. <i>Socio-Economic Review</i>, 2016, Vol. 14, No. 1, 1-26 doi: 10.1093/ser/mwv028 BECKFIELD, J. (2006). European Integration and Income Inequality. <i>American Sociological Review</i>, Vol. 71:964-985. CABRERA, M. Y GONZÁLEZ, J.I. (2000). La disyuntiva no es pagar o sisar la deuda, es pagarla a un sobreprecio o a un precio justo. <i>Revista de economía institucional</i>, 3. DOBBELS, M. (2014). Runaway Train Never Going Back? The Implications of the New Economic Governance for Democracy in the EU?. <i>Journal of Contemporary European Research</i>. 10 (2), pp. 203-220. FUMAGALLI, A. y LUCARELLI, S. (2015). Finance, Austerity and Commonfare. <i>Theory, Culture & Society</i>, Vol. 32(7-8) 51-65. GROOTA, S., MOHLMANNA, J.L , GARRETSENB, J.H. y. DE GROOTA, H.(2011). The crisis sensitivity of European countries and regions: stylized facts and spatial heterogeneity. <i>Cambridge Journal of Regions, Economy and Society</i> 2011, 4, 437-456. doi:10.1093/cjres/rsr024 GUILLÉN, A.M., GONZÁLEZ-BEGEGA, S. y LUQUE BALBONA. D. (2016): Austeridad y ajustes sociales en el Sur de Europa. La fragmentación del modelo de bienestar Mediterráneo. <i>Revista Española de Sociología (RES)</i> 2016, Vol. 25 (2), 261-272. HAZAKIS, K.J. (2015) The Political Economy of Economic Adjustment Programs in the Eurozone: A Detailed Policy Analysis <i>Politics & Policy</i>, Volume 43, No. 6: 822-854 KNIGHT, D.M.& STEWART, CH (2016) <i>Ethnographies of Austerity: Temporality, Crisis and Affect in Southern Europe</i>, <i>History and Anthropology</i>, 27:1, 1-18, DOI:10.1080/02757206.2015.1114480 MACARTNEY, H. (2014) The paradox of integration? European democracy and the debt crisis, <i>Cambridge Review of International Affairs</i>, 27:3, 401-423, DOI:10.1080/09557571.2013.819836 MARQUÉS PERALES, I. (2016). El capital en el siglo xxi. Thomas Piketty. Madrid: Fondo de Cultura Económica, 2014. RES n.º 25 (2) (2016) pp. 297-299. MERCILLE, J. y MURPHY, E. (2016). Conceptualising European Privatisation Processes after the Great Recession. <i>Antipode</i> Vol. 48 No. 3 2016, pp. 685-704 doi: 10.1111/anti.12212 PETERS, J. (2012) Neoliberal convergence in North America and Western Europe: Fiscal austerity, privatization, and public sector reform. <i>Review of International Political Economy</i>, 19:2, 208-235, DOI: 10.1080/09692290.2011.552783 PETROPOULOS, N.P. y TSNOBANOGLU, G.O. (2014) The debt crisis in the Eurozone. <i>Social Impacts</i>. Newcastle:Cambridge Scholars Publishing ROBBINS, G. y LAPSLEY, I (2014) The success story of the Eurozone crisis? Ireland's austerity measures. <i>Public Money & Management</i>, 34:2, 91-98, DOI:10.1080/09540962.2014.887515 RODRÍGUEZ CABRERO, G. (2016). La fragmentación del régimen de bienestar Mediterráneo. <i>Revista Española de Sociología (RES)</i>, Vol. 25 (2), 273-276. SALIDO CORTÉS, O. (2016). El impacto de género de la crisis en los países del Sur de Europa. <i>Revista Española de Sociología (RES)</i> 2016, Vol. 25 (2), 277-279. SANCHÍS, M. (2014).El fracaso de las élites. Lecciones y escarmientos de la gran crisis., Barcelona: Ed. Pasado & presente. STREECK, W.(2014): <i>Buying time: the delayed crisis of democratic capitalism</i>. London: Verso. TAYLOR-GOOPY, P., DEAN, H., MUNRO, M. y PARKER, G. (1999). Risk and the welfare state. <i>British Journal of Sociology</i> Vol. 50 No. 2 pp. 177-194. WALTER, S. (2016). Crisis Politics in Europe: Why Austerity Is Easier to Implement in Some Countries Than in Others. <i>Comparative Political Studies</i> , Vol. 49(7) 841-873 DOI: 10.1177/0010414015617967 WENDT, C. y THOMPSON, T. (2004) European Integration and Health Care. <i>Social Austerity Versus Structural Reform In European Health Systems: A Four-Country Comparison Of Health Reforms</i>. <i>International Journal of Health Services</i>, Volume 34, Number 3, Pages 415-433 WOOLFSON, Ch. y SOMMERS, J. (2016) Austerity and the Demise of Social Europe: The Baltic Model versus the European Social Model. <i>Globalizations</i>, 13:1, 78-93, DOI: 10.1080/14747731.2015.1052623
Bibliografía complementaria	

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

Nas clases sostérase o principio de debate democrático, escoitando e respetando todas as opinións diversas en torno aos temas tratados, tanto de parte do profesorado como do alumnado.- Ao fío do recollido nas distintas normativas de aplicación para a docencia universitaria, tratarase de incorporar a perspectiva de xénero nesta materia (usarase linguaxe non sexista, utilizarase bibliografía de autores/as de ambos sexos, propiciarase a intervención en clase de alumnos e alumnas...)- Traballarase para identificar e modificar prexuízos e actitudes sexistas e influirase na contorna para modificalos e fomentar valores de respecto e igualdade.- Deberanse detectar situacións de discriminación por razón de xénero e proponerse accións e medidas para corrixilas.

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías